

C136 – ECO13

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

9 februari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Interpellatie van de heer Werner Marginet tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verklaringen van de minister betreffende het loonoverleg, de loonkosten, het Generatiepact en de noodzaak van een sociaal-economische staatshervorming	1
Met redenen omklede motie	4

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey

Interpellatie van de heer Werner Marginet tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verklaringen van de minister betreffende het loonoverleg, de loonkosten, het Generatiepact en de noodzaak van een sociaal-economische staatshervorming

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, enkele weken geleden pakte u naar aanleiding van het nieuwe meerbanenplan in de pers uit met een aantal opmerkelijke stellingen, onder meer over het loonoverleg, de loonkosten en de noodzaak van een sociaal-economische staatshervorming.

Volgens u zullen de in relatieve en absolute termen te hoge loonkosten absoluut moeten worden verlaagd via onder meer een jarenlang volgehouden politiek van loonmatiging. Met het federale Generatiepact meent u dat bewust is gekozen voor een zeer zachte aanpak. Het kan absoluut niet de bedoeling zijn dat dit het eindpunt zou zijn van de volgens u bijzonder noodzakelijke hervormingen. U oogstte dan ook nogal wat bijval in werkgeverskringen met uitspraken zoals die van Unizo-topman Van Eetvelt: 'Als er minder inkomsten zijn voor de sociale zekerheid moeten we misschien ook eens durven te kijken waar er bespaard kan worden. Ik zie zelfs ministers op Vlaams niveau die hetzelfde zeggen.'

Mijnheer de minister, in hetzelfde interview stelde u ook vast dat het tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen met zijn 230.000 werkzoekenden de voorbije 5 jaar onvoldoende effect heeft gesorteerd. Meer concreet houdt u een pleidooi voor een veel explicietere activeringspolitiek en meent u dat de vorige Vlaamse Regering een strategische visie inzake werkgelegenheid ontbeerde. Dat is een duidelijke boodschap voor uw voorganger en partijgenoot, huidige federaal minister Landuyt, maar dat is uiteraard uw verantwoordelijkheid.

Mijnheer de minister, u hebt ook herhaald dat ons sociaal bestel enkel kan worden gehandhaafd en een

toekomstig model voor onze welvaartstaat enkel kan worden uitgetekend via een grondige sociaal-economische staatshervorming. Volgens u zullen de gewesten en gemeenschappen budgettair een steeds grotere rol spelen in het ondervangen van de vergrijzing en het garanderen van ons sociaal model. Wij volgen u grotendeels in deze analyse en zelfs in de remedies die u binnen uw huidige bevoegdheid uitwerkt.

Uw meerbanenplan bevat zeker een aantal belangrijke initiatieven zoals de extra impulsen rond individuele beroepsopleiding, de ervaringsclubs die de VDAB zal organiseren en de competentieagenda 2010.

Wat de regionale loonkostensubsidie in het banenplan betreft – een primeur trouwens –, rijst de vraag of men niet voorbijgaat aan het echte probleem, namelijk het gebrek aan instrumenten waarover Vlaanderen beschikt inzake de arbeidskost. De hamvraag is echter of deze Vlaamse inbreng bij de uitvoering van het Generatiepact met als kostprijs 80 miljoen euro per jaar, echt effect zal sorteren zonder een regionalisering van het volledige werkgelegenheidsbeleid. Deze regionalisering zou al jarenlang het logische antwoord moeten zijn op die ene onmiskenbare realiteit, namelijk de torenhoge verschillen tussen de Vlaamse en Waalse arbeidsmarkt. Deze verschillen doen zich voor op het vlak van werkloosheidsgraad, werkzaamheidsgraad, jeugdwerkloosheid, langdurige werkloosheid, enzovoort.

Ik verwijs naar de resoluties die in 1999 door dit Vlaams Parlement zijn aangenomen, maar tot nu toe nauwelijks, zeker op het vlak van fiscale autonomie en de sociaal-economische bevoegdheden, zijn uitgevoerd. De fiscale autonomie van de gewesten blijft vrij beperkt. Als gevolg van het Lambermontakkoord mogen de gewesten wel op- en afcentiemen heffen op de personenbelasting, maar dan wel binnen vastgelegde marges en met een federale monitoring. Jammer genoeg trekt u dan ook niet de volledige echt noodzakelijke besluiten uit uw analyse. U blijft halfweg steken, zelfs met uw ambitieuze meerbanenplan. Ik verklaar me nader.

De regionalisering van de werkloosheidsverzekering is ook een kwestie van responsabilisering. Op dit moment krijgt Vlaanderen weinig terug voor zijn

inspanningen om jongeren met onderwijs en vorming te wapenen op de arbeidsmarkt, om werkzoekenden de weg naar een andere job te wijzen en om bedrijven te ondersteunen in hun jobcreatie. De gespaarde werkloosheidsuitkering verdwijnt immers in de federale staatskas, evenals de sociale bijdragen op de nieuwe jobs. Voor elke werkloze die aan het werk gaat, moet de federale overheid geen werkloosheidsuitkering meer betalen en ontvangt ze bijkomende inkomsten uit de personenbelasting en de sociale zekerheid. Daarom is het niet alleen noodzakelijk de bevoegdheid inzake de werkloosheidsverzekering te regionaliseren maar ook de financiering, met tegelijk een verruiming van de fiscale autonomie. Trouwens, hoe kan Vlaanderen een eigen sociaal-economisch beleid voeren zonder de bevoegdheid over de vennootschapsbelasting en hoe kunnen de loonlasten in Vlaanderen dalen zonder de bevoegdheid over de kinderbijslag en de gezondheidszorg?

Mijnheer de minister, de vraag is ook wat al uw uitspraken en interviews over de regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid waard zijn. Het is immers niet de eerste keer dat u een dergelijk discours ontwikkelt. Ik verwijs naar de open brief die u in 2004 in de pers publiceerde en waarbij u zelfs een federale tripartite bepleitte. U maakte kort na uw aantreden in deze regering al dezelfde analyses. U schreef over het werkgelegenheidsbeleid zowaar een stuk zelfkritiek. Ik citeer uit de brief: 'Het beleid van de voorbije jaren met vele kleine zoete maatregelen maar weinig structurele ingrepen en zelden een zure maatregel, beleid waar ik vanaf 1999 mee verantwoordelijk voor ben, heeft niet gerendeerd. De kloof tussen België en het buitenland is nog groter geworden.'

Ik verwijs verder naar het pleidooi dat de voorzitter van uw partij, de heer Vande Lanotte, in september van vorig jaar hield voor de regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid. Hij vroeg zelfs expliciet om de regionalisering van de werkloosheidsverzekering, de uitkeringen dus, weliswaar met een bevriezing voor 20 jaar van het Waalse aandeel in de werkloosheidsuitkeringen, om toch maar niet te raken aan het sacrosancte begrip van de solidariteit.

Als we dan kijken naar de reacties van de socialistische vakbeweging op onder andere de pleidooien voor de regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid, merken we meteen hoe zwaar een en ander in uw politieke familie doorweegt. Volgens het ABVV hebben de werknemers niets te winnen bij een splitsing en zet dit de deur open voor de regionalisering

van andere sectoren van de sociale zekerheid zoals de gezondheidszorg. Voor hen doemt het spookbeeld van privatisering op. Ik kan ook verwijzen naar de problemen in de socialistische metaalcentrale waar een splitsing nakende is en waar coördinatiecomités zullen moeten worden opgericht die de federale materies zoals de nationale loon- en arbeidsafspraken zullen moeten behandelen. Het ABVV erkent statutair immers enkel federaal georganiseerde vakcentrales.

Ook de Waalse zusterpartij, de PS, lijkt niet bijzonder enthousiast. Dinsdagavond herhaalde Waalse minister-president, Di Rupo op een debat op een college te Etterbeek, dat het verder uitkleden van de Belgische Staat onvermijdelijk tot separatisme zal leiden. Volgens Di Rupo kan men moeilijk nog verder gaan zonder aan het hart van het Belgische systeem te raken.

Mijnheer de minister, hoe zult u de Walen ervan kunnen overtuigen dat tussen een institutioneel status-quo en separatisme een wereld van verschil ligt? Hoewel uzelf, alsook de minister-president en heel de Vlaamse Regering, blijft beklemtonen dat u de interpersonale solidariteit, de sociale zekerheid dus, op Belgisch niveau wilt behouden, blijkt alles nu reeds muurvast te zitten.

Mijnheer de minister, zullen uw partij en de Vlaamse Regering in het kader van het zogenaamde businessplan voor Vlaanderen het pleidooi voor een regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid tot de speerpunt maken van de komende communautaire besprekingen in het kader van de volgende federale regeringsvorming?

Is een regionalisering van het volledige werkgelegenheidsbeleid wel zinvol als je niet tegelijk, naast het arbeidsrecht, ook belangrijke onderdelen van de sociale zekerheid splitst?

Blijft u bij uw visie over het loonoverleg, namelijk een lang volgehouden loonmatiging weliswaar zonder de automatische indexkoppeling los te laten? Ik merk op dat sp.a-voorzitter Vande Lanotte past voor een eenzijdig debat over loonbeheersing en dit uitdrukkelijk gekoppeld wil zien aan prijsbeheersing.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Naar aanleiding van deze interpellatie wil ik het standpunt van CD&V

over de noodzakelijke regionalisering van de sociaal-economische hefboomen verduidelijken. In ons sociaal-economisch alternatief dat we in oktober hebben voorgesteld, staat dat dit voor ons een prioriteit is voor de volgende federale regeringsvorming. Ook de heer Van Rompuy heeft zondag nog de gelegenheid gehad om de drie speerpunten van die sociaal-economische hefboomen te formuleren tijdens een debat in De Zevende Dag. Die speerpunten zijn meer bevoegdheden op het vlak van vennootschapsbelastingen, meer bevoegdheden op het vlak van inkomensbeleid en loonvorming en meer bevoegdheden op het vlak van arbeidsmarktbeleid.

Mijnheer Marginet, u gaat akkoord met de stelling van de minister dat de gewesten een grotere rol moeten spelen in de opvang van de uitdagingen van de toekomst. Vlaanderen moet dus sterk staan als bevoegdheden van het federale naar het Vlaamse niveau worden overgeheveld. We moeten er ons echter van bewust zijn dat er meer bevoegdheden dan financiële middelen zullen komen. Toch vinden uw collega's in de Commissie voor Financiën dat deze Vlaamse Regering een heel moedig financieel beleid voert, maar het te bont maakt met de afbouw van de Vlaamse schuld en met de opbouw van een strategische financiële buffer.

Als we Vlaanderen willen klaarstomen voor een groter bevoegdheidspakket en de uitdagingen inzake vergrijzing en globalisering op een performante manier willen aanpakken, dan moeten we ervoor zorgen dat we financieel sterk staan. Dan moeten we onze Vlaamse schuld afbouwen en voldoende financiële ruimte creëren om die uitdagingen aan te pakken.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Marginet, u hebt uitvoerig geciteerd uit een interview dat ik heb gegeven. Ik heb de gewoonte akkoord te gaan met wat ik heb gezegd in interviews. Ik ben het dus eens met dat citaat.

Sinds geruime tijd ben ik ervan overtuigd dat de regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid het belangrijkste speerpunt moet zijn in een discussie over institutionele hervormingen. Ik blijf ook bij mijn stelling over de nood aan loonmatiging. Ik heb uitdrukkelijk in dit interview en in andere interviews gezegd dat de indexering van de lonen daarvoor niet aangetast hoeft te worden. Er moet wel gedurende

een voldoende lange periode een matige koers worden gevaren met de loonontwikkeling. Daarom is het ook belangrijk, zoals mijn partijvoorzitter heeft onderlijnd, dat we de elementen van prijsstijging in de gaten houden. Precies door de prijsstijging stijgt ook de index. Ik denk dan aan nutsvoorzieningen zoals elektriciteit en andere.

De vraag is dan of we intussen bij de pakken moeten blijven zitten. Ik denk van niet. Op dat vlak verschillen we waarschijnlijk van mening. Zelfs als uit een analyse blijkt dat je bevoegdheden te beperkt zijn, is dat geen reden om de bevoegdheden die je hebt, niet maximaal te exploiteren. Dat proberen we te doen met het meerbanenplan, onder meer via een maatregel die een effect heeft zoals een doelgroepgerichte loonlastenvermindering maar dan in de vorm van een loonlastensubsidie.

Die maatregel is ongetwijfeld niet perfect. Ik zal nooit beweren dat ik over een mirakeloplossing voor alle problemen beschik. Het gaat hier om een beperkte bijdrage tot de strijd om meer werkgelegenheid voor een aantal doelgroepen die zwak staan op de arbeidsmarkt. Aangezien we deze bijdrage binnen onze huidige bevoegdheden kunnen leveren, zie ik hier evenwel weinig contradictie.

Ik ben het eens met de klemtoon die de heer Van den Heuvel heeft gelegd. Indien we de situatie op deze manier analyseren, moeten we in ons algemeen beleid in een strategische financiële buffer voorzien. Dat lijkt me bijzonder belangrijk. We zijn vragende partij om meer bevoegdheden te krijgen. Dat houdt niet in dat we ook om zeer veel geld kunnen vragen. We moeten niet noodzakelijk veel geld krijgen. Het gaat ons om de bevoegdheden die we willen krijgen. We moeten natuurlijk wel over de nodige financiële middelen beschikken om die bevoegdheden te kunnen uitoefenen.

Dit pleidooi, dat ik ten volle ondersteun, is in de eerste plaats tot de Vlaamse Regering gericht. We mogen geen uitgavenstroom op gang brengen die tot steeds aangroeiende claims leidt. We moeten vermijden dat mensen of instellingen rechten opbouwen waar we ons later niet meer van kunnen verlossen. We moeten onze middelen anders investeren en programma's opzetten die uitgaven genereren die we ook kunnen stopzetten.

Investeringsprogramma's vormen een typisch voorbeeld. Deze programma's hebben immers een begin

en een einde. Dit geldt tevens voor andere programma's die we kunnen lanceren en vervolgens weer kunnen stopzetten. Sommige programma's genereren claims die zeer lang blijven lopen en waar we moeilijk van afmaken. In het licht van de politieke en sociale uitdagingen die ons wachten, moet de Vlaamse overheid hier voorzichtig mee omspringen. Ik wil dit pleidooi alvast ondersteunen.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Het doet me genoegen dat de minister zijn verklaringen in de pers niet terugneemt. Ik ben onder de indruk. Hij wil en durft voor een splitsing of defederalisering te pleiten. Aangezien voor de defederalisering van de gewestelijke materies eigenlijk geen grondwetswijziging nodig is, ga ik ervan uit dat het niet nodig is te wachten tot de vorming van de federale regering van 2007 om hier werk van te maken.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is een vrome wens. Er is evenwel een probleempje: al moeten we de Grondwet niet wijzigen, we moeten natuurlijk wel aan beide kanten van de taalgrens een voldoende grote meerderheid vinden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Marginet werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.
